

گزارش کمیته بهداشت روانی سمینار مسائل ایران

کمیته بهداشت روانی یکی از کمیته های متعدد سمینار مسائل ایران است که اعضا آن را افراد کارشناس - روانشناس ، روان پزشک ، جامعه شناس ، مدد کار اجتماعی ، پرستار روانی - عضو سمینار تشکیل می دهند . این گزارش بزبانی حتی المقدور ساده و غیر فنی بمنظور استفاده ی بیشتر اکثر از طبقات مردم از طرف کمیته ی بهداشت روانی تهیه شده است .

مسائل ایران

در این عصر مترقی عملاً ثابت شده است که قسمت عمده ی آزارهایی که از ناسازگاری محیط بانسان میرسد ، و همچنین عامل مهم عدم موفقیت ها ، بریدن دوستی ها ، شکستن رشته ی ازدواج ها ، مشکلات اخلاق بچه ها ، سوء روابط روسا بامرئوسان و بالعکس ، و حتی غالب دشواریهای سیاسی ، و خلاصه منشاء نه دهم بدبختی های گوناگون فردی و اجتماعی ، منوط بمشکلات خلقی و آشفته گی تفکرات و احساسات افراد جامعه است که بدون عمد و توجه ، زندگی را بر خود و اطرافیان شان متقابلاً تلخ و دشوار و غیر قابل تحمل میسازند .

نکته ای که توجه بان برای همه نهایت ضرورت را دارد ، اینست که بدانیم همانطوری که هیچکس درمقابل تمام امراض مصنوعیت مطلق ندارد ، همانطور هیچکس از ما نیست که هر روز تحت تاثیر آشفته گی های روحی خود و دیگران قرار نگیرد و مقدار زیادی از قوای روحی و جسمیش بایبوده تلف نشود ، و یا برضرر مصالح واقعی شخص خودش و جامعه اش مصرف نکرده .

بنابراین اگر مقدار نیروئی که هر یک از ما بانظریق درهفته تلف میکنیم ، ضرب در بیست و یک میلیون ساکنین ایران بنمائیم معلوم میشود چه مقدار عظیمی نیروی انسانی بسیار گرانبها از دست میرود . در این باره کشور هائی که پیشاهنگ ترقی هستند ، قریب نیمقرن است متوجه مضار خطرناک و وحشت آور آن شده اند ، و فهمیده اند که جامعه ها هم عینا مثل افراد عادی ، مریض میشوند و یکنوع ابتلائات دسته جمعی خلقی پیدا میکنند که سرایتش به اطرافیان شدیدتر از امراض واگیردار جسمی است ، و بخصوص متوجه شده اند که خطر اینگونه ابتلائات خلقی - نظیر یأس ، بخل ،

بدینی ، عناد ، شقاوت ، تبلی ، بیعلاقگی ، عدم همکاری ، بیعاری ، و غیره برای جامعه ها خیلی خطرناکتر و مضمحل کننده تر از امراض و اگیردار جسمی است .

اهمیت این موضوع بقدری برمسئولین امور دنیا واضح شده است که روز ۱۸ فروردین سال ۱۳۳۸ را سازمان بهداشت جهانی بعنوان روز جهانی برای بهداشت روانی اعلام داشت و از طرف فدراسیون بین المللی بهداشت جهانی نیز سال متعاقب آن را برابر با سال جئوفیزیکی یعنی یکسال و نیم بعنوان سال بهداشت روانی برگزیدند .

«وزارت بهداری ایران» نیز باروشن بینی قابل تمجیدی ، از موقع استفاده کرده برای پایه گذاری این موضوع حیاتی اداره ای بنام **«اداره بهداشت روانی»** بوجود آورده است که با همکاری عده ای از دانشمندان متخصص بصیر و همفکری کمیته ی بهداشت روانی ، از بهار همان سال شروع بکار نموده است . امید زیاد می رود که با جلب توجه تمام مقامات ملی و دولتی این کشور ، در این کار خیر (که حقیقتاً برای سعادت و اصلاح تعلیم و تربیت مردم ایران در درجه ی اول اهمیت قرارداد) پیشرفتهای محسوسی حاصل شود .

این امر خوشبختانه از آن قبیل اموریست که فرد فرد مردم ، میتوانند به پیشرفتهای آن کمک کنند و در این کار خیر ضروری و سعادت بخش ، حتی بدون صرف یکشاهی شریک گردند .

ضمناً یکی از عواملی که در پیشرفت این بسیج مقدس بسیار موثر بوده است کمیته ی بهداشت روانی سمینار مسائل ایران است که با همکاری وزارت بهداری بخصوص مساعی آقای **«دکتر مرشد»** مدیرکل پیشین اداره ی کل بهداشت (معاون فنی فعلی وزارت بهداری) و همچنین مساعدت سازمانهای بین المللی توانسته است قدمهای مفیدی در این زمینه بردارد . مطالب زیر که بطور خلاصه بنظر میرسد حاوی دو قسمت اساسی مربوط به بهداشت روانی است که قسمت اول نمودار فعالیتهایی که تاکنون در این مورد شده است ، و بخش دوم منحصر به تشریح مختصری از احتیاجات موجود است که باید برآورده شود .

فعالیتهایی که تاکنون در زمینه ی بهداشت روانی شده است .

مطابق تحقیقاتی که اخیراً شده است تقریباً ۱۰ درصد افراد ساکن شهر های بزرگ دنیا ، مبتلا بنوعی از امراض روانی در طول مدت عمر خود خواهند شد . حال اگر بخواهیم بر این اساس ، نسبت بیماران روانی را در شهر دومیلونی تهران تعیین نمائیم بعدد دویست هزار بیمار روانی در این شهر برمیخوریم که احتیاج بدرمان و مواظبت دقیق دارند ، و البته اگر این تحقیق را برای تمام شهرستانهای ایران ادامه دهیم ملاحظه میشود که تعداد اشخاص

مبتلا به انواع مختلف امراض روانی بسیار زیاد است. بنابراین آنچه که گفته شد، دیده میشود که احتیاج فوری و مبرمی برای ایجاد يك طرح برابری بهداشت روانی در کشور ما وجود دارد. هدف این طرح تنها درمان بیماران روانی و بهبود وضع بیمارستانها و درمانگاه های مربوطه نیست، بلکه یکی از منظورهای اساسی آن، رواج و ایمان باین نظریه است که: **«هیچکس در برابر امراض روانی مصون نیست»** و هر فرد از هر طبقه که باشد ممکن است روزی بآن مبتلا گردد.

همچنین خوشبختانه نیز هیچکس نیست که بارعایت اصول بهداشت روانی، موفق به تقویت نیروی معنوی خود نگردد. با فهم اصولی این نظریه، البته اهمیت طرح و اجرای يك نقشه‌ی دقیق و مفید بهداشت روانی واضح میگردد. بهداشت روانی میکوشد که با امراض روانی که دشمن سعادت و سلامت و خوشبختی بشر است مبارزه کند و برای نیل باین مقصود فعالیتهائی شده است که باختصار بیان میگردد:

۱- تشکیل کلاس مقدماتی بهداشت روانی و تعلیم ۱۹ نفر پرستار روانی بکمک سازمان بهداشت جهانی که در روز ۹ ژوئیه ۱۹۶۰ افتتاح شد و تا پنجشنبه اول سپتامبر ۱۹۶۰ ادامه داشت دانش آموزان این کلاس عموماً دارای درجه لیسانس در پرستاری بودند و در بیمارستانهای مختلف تهران و شهرستانها مشغول انجام وظیفه‌اند و پاره‌ای از آنان نیز هم‌اکنون مشغول تدریس در آموزشگاه های پرستاری و بهیاری‌اند.

۲- تدریس مطالب مربوط به بهداشت روانی، در آموزشگاه های بهیاری موسسه‌ی حمایت مادران و انجمن حمایت کودکان ایرانی که وابسته به سازمان ملل است.

۳- تشریک مساعی با جمعیت شیر و خورشید سرخ ایران، در تدریس مطالب مربوط به بهداشت روانی در دو کلاس برای مریبان پرورشگاههای مختلف کشور.

۴- تشریک مساعی با بیمارستان روانی رازی در تهران برای بهبود وضع آن بیمارستان. در این قسمت کمیته‌ی بهداشت روانی که از داوطلبان تشکیل شده است کمک شایانی به عطف توجه مقامات کمپانی ملی نفت ایران برای کمک به موسسه‌ی روانی رازی نمود و در نتیجه موفق باخذ دویست هزار ریال گردید. با کمک این مبلغ ۵۰ تختخواب برای بخش جدید بیمارستان رازی ابداع شد. ۵- تشریک مساعی با وزارت فرهنگ و موسسه‌ی تربیت معلم برای تدریس مطالب مربوط به بهداشت روانی به آموزگاران.

۶- گردآوری حقایق و اطلاعات و آمار دقیق درباره‌ی بیمارستانها و بیماران و موسسات روانی دیگر در کشور گزارشهای کامل در مورد بیمارستانهای روانی آبادان و اهواز و اصفهان و همدان و شیراز تهیه شده و موجود است.

۷- تهیهی برنامه‌های مربوط به بهداشت روانی و بخصوص تعلیم کادر آموزشی با کمک موسسه بهداشت جهانی برای استفاده در دانشکده‌های پزشکی و آموزشگاه بهیاری روانی دانشگاه تهران واقع در بیمارستان روزبه .

۸- تهیهی برنامه‌های مربوط به بهداشت روانی در رادیو و تلویزیون و همچنین تهیهی فیلمهای بهداشتی که در دسترس وزارت فرهنگ بمنظور استفاده در مدارس گذاشته شده است .

۹- ایجاد تشکیلات مختلف بهداشتی وابسته به کمیتهی بهداشت روانی از جمله ایجاد مرکز مشاوره بهزیستی و مرکز راهنمایی کودک و انجمن کمک به معتادان .

احتیاجات موجود

آنچه که از نظر گذشت فقط قسمت کوچکی است از آنچه میتوان برای پیشرفت و رواج بهداشت روانی در کشور انجام داد. با مقایسه با پیشرفتهای کشورهای متری در امر بهداشت روانی ملاحظه میشود که ما هنوز گام‌های اولیه را بر میداریم ، و لازم است که مقامات مسئول دولتی و موسسات ملی و خود مردم در توسعه این برنامه که امریست حیاتی بیشتر تشریک مساعی بنمایند. کمک این دسته‌های مختلف به توسعه بهداشت روانی از سه جهت کلی میتوان باشد یکی کمکهای مالی و دوم کمکهای معنوی و دیگر کمکهای قانونی یا حقوقی است. این کمکهای فوق‌الذکر بسبب پیشرفت بسیج مقدس ما در طریق بهداشت روانی و درمان تشنجات روحی است و برنامه‌ایکه میتوان بر اساس کمکهای مذکور بنا نهاد مختصر اشرح زیر میباشد :

۱- ایجاد وسائل درمانی برای بیماران روانی از قبیل :

الف - تربیت پرستاران بهیاران و پزشکان متخصص

بیماریهای روانی .

ب - تاسیس بیمارستانها و درمانگاههای مجهز برای

بیماریهای روانی .

۲- ایجاد وسائل پیش‌گیری بیماریهای روانی و ناراحتی

های روحی و عصبی مانند :

الف - تاسیس مراکز راهنمایی برای رفع دشواریهای

تربیتی و روانی کودکان .

ب - تاسیس دفترهای مشاوره‌ای احوالات شخصی و

تقویت وی هنگام برخورد با مشکلات و مسائل اجتماعی و روانی

مانند تصادمهای میان رئیس و مرئوس - کارگر و کارفرما - استاد

و دانشجو و نیز آن با جلب اعتماد کافی بطوریکه افراد خودبدون

احساس هیچگونه اکراه یا اجباری شخصاً یا باینگونه موسسات مراجعه

کرده درخواست راهنمایی نمایند .

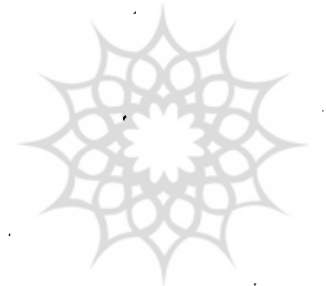
پ - تاسیس دفترهای مشاوره‌ای مخصوص برای

دشواریهای خانوادگی و مسائل زناشویی .

ت - ایجاد سمینارها یا کانون های میز گرد در موضوعات مختلف مربوط به اصول روانشناسی و بهداشت روانی برای بالا بردن اطلاعات مردم و افراد تحصیل کرده ای که با اشخاص متعدد سروکار دارند مانند آموزگاران - کارمندان ادارات و شرکتهای و نظیر آن بنحوی که بیشتر شباهت به مجالس بحث و مشاوره داشته باشد و نه کلاس درس .

۳- ایجاد وسائل رفاه و گذراندن دوره ترمیم و بازتوانی و نقاهت مانند آسایشگاه های برای ناقهین و بیماران که از مراکز درمانی مرخص شده اند و پرورشگاههایی که برای کودکان دشوار و افراد مفلوج و نابینا و سایر کسانی که دچار نقایص بدنی هستند برای تربیت مخصوص آنها و جبران حتی المقدور نقایص آنها با یاد دادن طرق استفاده ای بهتر از اعضاء ناقص و جایگزین ساختن سایر اعضاء و حواس بجای اعضاء ناقص .

۴- تحقیقات اجتماعی و علمی برای کشف علل ناراحتی های روانی و ناسازگاری های با محیط و نارضایتی های بجا و بیجا و همکاری با موسسات علمی که دارای هدف مشترک در پرورشهای نظری هستند .



پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی